

Elektronisk Forpost Norge
Pb. 2631 Solli
0203 Oslo

Kultur- og kirkedepartementet
Medieavdelingen
Pb. 8030 Dep
0030 Oslo

Oslo, 1. september 2007

HØRINGSUTTALELSE FRA EFN OM ALLMENNKRINGKASTINGSPLAKAT FOR NRK

Elektronisk Forpost Norge leverer med dette høringsuttalelse til KKD's høringsnotat om Allmennkringkastingsplakat for NRK[0]. (Også sendt elektronisk til postmottak@kkd.dep.no.)

EFN vil fremheve tre overordnede prinsipper som hører hjemme i allmennkringkastingsplakaten og fremsetter 5 endringsforslag til plakatens tekst (i form av fem tillegg til eksisterende punkter), samt tre nye punkter, for å få de tre prinsippene med. De tre prinsippene er (1) åpne standarder, (2) fribrukslisenser og (3) fri programvare. EFN mener at det må stilles krav til allmennkringkasterne om å bruke åpne standarder, og at bruk av fribrukslisenser og fri programvare bør tilstrebes og oppmuntres i størst mulig grad, spesielt i utviklingen av kringkasterens egne tjenester og produkter, og særlig innenfor rollen som allmennkringkaster.

Når det gjelder betydningen av åpne standarder, vil EFN spesielt trekke frem tre kilder: Teknologirådet, som i likhet med EFN går inn for at det skal stilles krav til at allmennkringkasterne skal bruke åpne standarder[1], Stortingsmelding nr. 17 (2006-2007), Eit informasjonssamfunn for alle[2], og til slutt den pågående høringen om Referansekatalog over anbefalte og obligatoriske IKT-standarder for offentlige virksomheter[3]. EFN legger vekt på at åpne standarder er det beste grunnlaget for å oppnå universell utforming og for å bevare brukernes tilgangsrettigheter og demokratisk kontroll og oversikt. Derfor er åpne standarder en nødvendig forutsetning for allmennkringkasting. Idag ligger NRK på etterskudd med hensyn til åpne standarder[4], noe som medfører at

NRK også ligger på etterskudd i forhold til den teknologiske utviklingen og oppslutningen fra yngre generasjoner[5].

Når det gjelder fribrukslisenser, så er EFNs syn at NRK bør ta i bruk slike når NRK skal tilgjengeliggjøre arkivmateriale på Internett, slik som BBC gjør[6],[7]. På denne måten kan NRK benytte seg av sine egne brukere til å spre og videreformidle kulturarven, ved at brukerne som privatpersoner har tillatelse fra NRK til å benytte seg av Internett, fildeling og andre teknologier for å kopiere og spre kulturarven. Dette kan oppnås ved å ta i bruk standardiserte fribrukslisenser, som f.eks. Creative Commons-lisenser[8], som brukes til å merke filene med standardiserte spesifiseringer av brukstillatelser i henhold til den valgte lisens. Slike lisenser vil utgjøre en hjørnestein i den fremvoksende infrastrukturen for kultur- og kunnskapsallmenninger[9] i nettsamfunnet.

Når det gjelder fri programvare i forhold til rollen som allmennkringkaster er EFNs syn tredelt:

1. Allmennkringkasting bør i størst mulig grad være basert på fri programvare.
2. Alle programvaretenester og -produkter som utvikles av allmennkringkasteren selv til bruk for allmennkringkasting skal være basert på fri programvare.
3. Allmennkringkasterens kommersielle tilbud bør i størst mulig utstrekning være basert på fri programvare.

Begrunnelsen for dette er at fri programvare sørger for at allmennkringkasteren unngår produktinnlåsing og kontroll fra store programvareleverandører, og det demokratiske underskuddet som følger av dette. Dermed kan allmennkringkasteren beholde den redaksjonelle kontrollen over sitt innhold, samt opprettholde den praktiske friheten til å ivareta allmennkringkastingsplakatens målsetninger. Videre er det et allment prinsipp at produkter og tjenester som utvikles for offentlige midler (f.eks. lisenspenger, skatt o.l.) skal eies og kontrolleres av det offentlige, og med åpenhet og tilgang for alle borgerne.

EFNS FORSLAG TIL ENDRINGER (TILLEGG) TIL ALLMENNKRINGKASTINGSPLAKATEN

På ovenstående bakgrunn foreslår EFN 5 endringsforslag til plakatens tekst (i form av fem tillegg til eksisterende punkter), samt tre nye punkter.

Under overskriften "NRK skal være allment tilgjengelig" står bl.a. følgende tre punkter:

- * NRKs tre hovedkanaler for hhv radio og fjernsyn skal være tilgjengelige for hele befolkningen.

- * NRKs tre hovedkanaler for hhv radio og fjernsyn skal være gratis tilgjengelig for alle lisensbetalere på minst én distribusjonsplattform.
- * Selskapet skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.

EFN foreslår følgende endringer (tillegg), der våre tillegg er skrevet med UTHEVET SKRIFT, i disse tre punktene:

- * NRKs tre hovedkanaler for hhv radio og fjernsyn skal være tilgjengelige for hele befolkningen, OG PÅ MINST EN ÅPEN STANDARD (ÅPENT FORMAT).
- * NRKs tre hovedkanaler for hhv radio og fjernsyn skal være gratis tilgjengelig for alle lisensbetalere på minst én distribusjonsplattform, HVORAV MINST EN DISTRIBUTJONSPLATTFORM SKAL VÆRE EN ÅPEN STANDARD.
- * Selskapet skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud. EGENUTVIKLEDE TJENESTER OG PRODUKTER FOR ALLMENNKRINGKASTING SKAL FØLGE ÅPNE STANDARDER, TILGJENGELIGGJØRES I MINST ETT ÅPENT FORMAT, OG EGENUTVIKLET PROGRAMVARE SKAL VÆRE FRI PROGRAMVARE.

Under overskriften "NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur, står følgende to punkter:

- * NRK skal bidra til å stimulere til kunstnerisk kreativitet ved å formidle en bred variasjon av norske kunstuttrykk.
- * NRK skal formidle norsk kulturarv. NRKs arkiver er en del av norsk kulturarv, og selskapet skal arbeide for å digitalisere og tilgjengeliggjøre disse arkivene for allmennheten. Arkivtilbudet skal i hovedsak gjøres gratis tilgjengelig.

EFN foreslår følgende endringer (tillegg), der våre tillegg er skrevet med UTHEVET SKRIFT, i disse to punktene:

- * NRK skal bidra til å stimulere til kunstnerisk kreativitet ved å formidle en bred variasjon av norske kunstuttrykk. DER DET ER MULIG SKAL NRK OPPMUNTRE TIL KUNSTNERISK KREATIVITET GJENNOM Å ÅPNE FOR Å SKAPE AVLEDETE VERK, VED Å BRUKE EN STANDARDISERT FRIBRUKSLISENS (F.EKS. CREATIVE COMMONS SHAREALIKE-LISENSER) SOM EKSPLISITT GIR TILLATELSE TIL Å SKAPE OG SPRE AVLEDETE VERK.
- * NRK skal formidle norsk kulturarv. NRKs arkiver er en del av norsk kulturarv, og selskapet skal arbeide for å digitalisere og

tilgjengeliggjøre disse arkivene for allmennheten. ETHVERT DIGITALT ÅNDSVERK I NRKS DIGITALE ARKIVER SKAL TILGJENGELIGGJØRES I MINST ETT ÅPENT FORMAT. Arkivtilbudet skal i hovedsak gjøres gratis tilgjengelig. ARKIVTILBUDET SKAL I SÅ STOR GRAD SOM MULIG GJØRE BRUK AV FRIBRUKSLISENSER.

EFN foreslår tre nye punkter til Allmennkringkastingsplakat for NRK:

1. NRK skal som allmennkringkaster bidra til utviklingen av digitale kultur- og kunnskapsallmenninger.
2. NRK skal til enhver tid følge Referansekatalog over anbefalte og obligatoriske IKT-standarder for offentlige virksomheter.
3. Lisensmidler og andre offentlige inntekter skal ikke bli brukt til å subsidiere lukkede formater, DRM-teknologi (kopi- og avspillingssperrer, elektroniske låser på eksemplarer av verk eller i kundens avspillere), eller produsenteid programvare.

Punkt 1 hører etter EFNs vurdering mest hjemme under overskriften "NRK skal understøtte og styrke demokratiet".

Punkt 2 hører etter EFNs vurdering hjemme under overskriften "NRK skal være allment tilgjengelig".

Punkt 3 hører etter EFNs vurdering hjemme under overskriften "NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt".

KILDEHENVISNINGER:

[0] KKD's høringsutkast, Allmennkringkastingsplakat for NRK
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kkd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2007/Horing---Allmennkringkastingsplakat-for-/-4.html?id=467594>

[1] Programvarepolitikk - en utfordring for demokratiet!
<http://www.teknologiradet.no/FullStory.aspx?m=73>

[2] St.meld. nr. 17 (2006-2007) - Eit informasjonssamfunn for alle
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/regpubl/stmeld/20062007/Stmeld-nr-17-2006-2007-.html?id=441497>

[3] Høring - Referansekatalog over anbefalte og obligatoriske IKT-standarder for offentlige virksomheter
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/Horinger/Horingsdokumenter/2007/Horing---ODF.html?id=466498>

[4] Åpent brev til NRK: Begår NRK et brudd på sine plikter som allmennkringkaster ved å satse ensidig på lukket, proprietær teknologi for radiosendinger over Internett?
<http://efn.no/nrk-brev-2001.html>

[5] NRK baklengs inn i framtiden
<http://voxpública.no/2007/08/nrk-baklengs-inn-i-framtiden/>

[6] BBC Creative Archive pioneers new approach to public access rights in digital age
http://www.bbc.co.uk/pressoffice/pressreleases/stories/2004/05_may/26/creative_archive.shtml

[7] The Creative Archive Licence
http://creativearchive.bbc.co.uk/archives/what_is_the_licence/

[8] Creative Commons Norge
<http://www.creativecommons.no/>

[9] Infrastruktur for allmenningene i nettverksøkonomien
http://www.itu.no/filearchive/Kommentar_av_Gramstad.pdf

Med vennlig hilsen på vegne av EFN,

Thomas Gramstad
thomas@efn.no
mobil: 4817 6875

EFN er en elektronisk borgerrettsorganisasjon - en rettighetsorganisasjon for ALLES rettigheter - som jobber med medborgerskap og juridiske rettigheter i IT-samfunnet.
www.efn.no

Dette dokumentets nettadresse er:
<http://efn.no/nrk-allmennkringkastingsplakat-hoering.pdf>
<http://efn.no/nrk-allmennkringkastingsplakat-hoering.txt>